

KRISLAI

George Washington
Turime kuo pasididžiuoti
Naujas darbiečių vadas
Niekio nepasimokė
Tik bando pastoti kelią
Iš visų bazių, iš visur
Negražu, ponas sekretoriau!

— Rašo A. Bimba —

Vasario 22 diena yra Jurgio Vašingtono diena, mūsų šalies nacionalinė šventė. Apie tą žymųj Amerikos revoliucijos vadą jau beveik viskas pasakyta ir pakartota. Dar vienas kitas žodis nieko naujo nebepridės.

Bet šia proga norisi ką nors pasakyti tiems šių dienų reikiniams kietakakiams, kurie pamiršta, kad Jungtinės Valstijos gimė per revoliuciją ir revoliucijoje, kad Vašingtonas buvo kovotojas ir revoliucionierius, kad per kančias, upelių kraują ir kalnus lavonų buvo nuversta senoji santvarka ir įsteigta nauja.

Lygiai taip, kaip jie šiaudien keikia ir niekina spalio revoliucijos vadus, kurie davė pasauliui pirmąją socialistinę valstybę, buvo laikai, kai pačius senosios pasaulio garbintojai šunis korė ant Vašingtono revoliucijos vadų. Tik kitono, Jeffersono ir kitų Amerikoje formoje ir kitais laikais istorija kartojasi.

Bet Vašingtonas laimėjo, Leninas laimėjo. Amžiais jų vardai skambės šių kraštų istorijoje, kai tuo tarpu jų niekintojų vardai bus seniai pamiršti.

— — —
Šios dienos "Laisvėje" rasite mūsų vajeaus rezultatus. Tai buvo vienas iš sėkmingiausių vajeų laikraščio istorijoje. Pasibrazdžta tikslą pasiekėme su geroku kaupu. Turime kuo pasidžiaugti. Mūsų vajeininkai ir jų talkininkai atliko didžiulį darbą.

Bet ateis vasara. Prasidės laikotarpis, kai laikraščiai esti sunkiau verstis. Jau dabar pagalvokime apie vasarinius parengimus spaudos naudai.

— — —
Labai gražiai sekasi ir mūsų didžiajai Lietuvos Literatūros Draugijai. Nariai jau gavo, pirmą šių metų knygą "Prelatas Olsauskis". Kurie jau skaite, yra patenkinti. Žurnalo "Sviesos" pirmas šių metų numeris jau spausdinamas. Nariai gal dar šį mėnesį gaus.

Dr. A. Petrika rašo mūsų Draugijos istoriją, kuria išleisime atžymėjimui Draugijos 50-osioms sukaktims. Vadinasi, nemiegame, nesnaudžiame.

Anglijos parlamento nariai darbiečiai savo vadu pasirinko Haroldą Wilsoną. Jis daug jaunesnis ir smarkesnis už velionį Hugh Gaitskellį. Jis dar esąs ir gerokai kairesnis. Pav., jis priešingas tam, kad Anglija taptų Jungtinių Valstijų kolonija. Jis esąs prieš Anglijos atominių ginklavinimą. Jis nenoris Angliją įpiršti "Bendrajai rinkai."

Sakoma, kad konservatyvų partijos politika Anglijoje žmonėms jau gerokai darsidė. Naujuose rinkimuose, kurie gali įvykti dar šiais metais, darbiečiai gali laimėti. Harold Wilsonas automatiškai taptų Anglijos premjeru.

Tokios perspektyvos nepatinka ir mūsų sostinės galvoms. Prez. Kenedis esąs sušūpinęs. Anglija galinti "pasislausti," kaip "pasislaustė" Francūzija ir Kanada.

— — —
Prezidentas Kenedis išskės. (Tąsa 5-tam pusl.)

"Baigti kolonializmą," sako Afro-Azijos tautos

Moshi. — Afro-Azijos tautų konferencija pasisakė už uždraudimą atominių ginklų, diplomatijos kelių sureguliojimą valstybinių prieštaravimų, ir už galutiną panaikinimą kolonializmo.

Suvažiavime dalyvavo atstovai nuo 60 valstybių, jų tarpe 32 Afrikos šalių, ir 18-kos valstybių broliški delegatai, daugumoje nuo Lotynų Amerikos šalių.

Tarybų Sąjungos delegacijos pirmininkas sakė, kad Vakarų imperialistai dar kolonijose yra paverę apie 150 milijonų žmonių, ir pusiau paverę šimtus milijonų, kaip tai Lotynų Amerikoje.

Japonijos delegacijos pirmininkas profesorius Takumacu sakė, kad Azijos tautų pareiga—priversti Jungtines Valstijas pasitraukti su karo bazėmis iš Japonijos ir Tolimųjų Rytų, taipgi gražinti Japonijai Okinawą ir kitas Ryukyu salas.

Kubos delegatas sakė, kad tik dėka Tarybų Sąjungos politikos ir pagalbos kitų socialistinių šalių, Kubos liaudis yra laisva ir gali kurti naują santvarką.

Afro-Azijos delegatai pasisakė už įtraukimą į bendrą veiklą ir Lotynų Amerikos šalių, tai yra, trečiojo kontinento.

Kinija atsteigia Didįjį kanalą

Pekinas. — Kinija atsteigė 250 mylių Didžiojo kanalo, kuriuomi baržos jau gali plaukti, vežančios iki 200 tonų krovinį.

Šis kanalas prakastas nuo Pekino į pietus iki Hanchow miesto. Jis yra virš 1,000 mylių ilgio. Buvo prakastas prieš 2,000 metų. Bet vėliau apleistas, vietomis užgrūvęs, kitur buvo galima laiveliams plaukti tik iki 30 tonų italpos.

Dabartinė Kinijos vyriausybė atsteigti kanalą pradėjo 1958 metais. Vietomis jis bus ištiesintas.

Londonas. — Anglija gamina "2SR2" raketą, kuriomis bombonešiai šaudys į talkinius. Sakoma, kad tai bus milžiniškos jėgos raketos.

Anglijos darbiečiai ir JAV karo bazės

Washingtonas. — Nors Anglijos darbiečiai sako, kad jeigu jie laimės parlamentarinius rinkimus, tai panaikins dabartinio premjero Macmillano ir JAV prezidento Kenedžio susitarimą, bet JAV karininkai tuo netiki.

Vieni sako, kad Anglijai bus reikalinga JAV pagalba, tai ji negalės panaikinti JAV karo bazių, o kiti sako, kad kada jau Jungtinės Valstijos turės daug "Polaris" atominių submarinų, tai joms sausumos raketų bazių ir nereikės.

San Francisco. — Šią savaitę JAC pasigamins pirmąjį "nyktuką" submariną, tik 12-kos pėdų ilgio, kuriame plauks tik du žmonės.

IŠ VISO PASAULIO

Paryžius. — Policija areštavo grupę suokabininkų, kurie planavo nužudyti Francūzijos prezidentą De Gaulle. Bėgyje 17-kos mėnesių, tai jau penktas pasikėsinimas ant jo gyvybės.

Washingtonas. — L. Keyserlingas, buvęs Trumano ekonominis patarėjas, sako, kad šiemet Jungtinių Valstijų deficitas bus 19 milijonų dolerių.

Bremenas, Vokietija. — Migloje hollandų laives "Maasdam" užplaukė ant sekumos. Visus 230 keliauninkų laimingai nuo laivo nukėlė.

Tokio. — Įvyko japonų motinų protesto demonstracija prieš įleidimą JAV atominių submarinų į Japonijos prielaukas.

Washingtonas. — JAV Sveikatos departamentas numato vėjaraupių pavojų.

Praga. — Čekoslovakijos vyriausybė veda kovą prieš alkoholio gėrimą. Šalyje yra užregistruota 68,000 alkoholių.

Orange, N. J. — Kambaryje rado negyvą Antaną Jakovną, 27 metų amžiaus, keturių vaikų tėvą. Jis vartodavo narkotikų nuodus.

Maskva. — "Pravda" plačiai rašė reikalaujama likviduoti visas karo bazes kitose šalyse.

Miami, Fla. — JAV žydų organizacijos veda vaju už sukėlimą \$96,000,000 Izraeliui.

Sofija, Bulgarija. — Sniego tiek daug iškrito, kad lėktuvai negali nei nusileisti, nei pakilti iš orlaukio.

Ankara. — Turkija uždraudė platinti amerikietės Ella Kazan knygą "Amerika".

"Laisvės" vajeaus pasekmės

"Laisvės" vajeaus gavimui naujų skaitytojų, atnaujinimui išsibaigusiu prenumeratų užsibaigę. Išvestas labai sėkmingai. Čia paduodame paskutinius rezultatus.

Premijas laimėjo šie kontestantai:

	PUNKTAI
1-mą dovana — \$50.00 laimėjo: Connecticut valstijos vajeininkai	13,798
2-ą dovana — \$40.00 laimėjo: Valys Bunkus, Brooklyn, N. Y.	9,420
3-čią dovana — \$35.00 laimėjo: M. Valilionienė, Miami, Fla.	8,369
4-tą dovana — \$30.00 laimėjo: New Jersey valstijos vajeininkai	7,482
5-tą dovana — \$25.00 laimėjo: So. Boston vajeininkai	6,942
6-tą dovana — \$20.00 laimėjo: S. F. Smith, Los Angeles, Calif.	5,610
7-tą dovana — \$15.00 laimėjo: Lawrence - Lowell, Mass., vajeininkai	5,380
8-tą dovana — \$12.00 laimėjo: Philadelphia, Pa., vajeininkai	4,957
9-tą dovana — \$10.00 laimėjo: George Shimaitis, Brockton, Mass.	4,855
10-ą dovana — \$5.00 laimėjo: Pittsburgh, Pa., vajeininkai	4,101

Worcester, Mass.	3089	B. Sutkus, San Francisco, Cal.	1408
L. Tilwick, Easton, Pa.	3037	A. Zemaitis, Baltinore, Md.	1211
Great Neck, N. Y.	2372	A. Navickas, Haverhill, Mass.	700
Rochester, N. Y.	2078	C. K. Urban, Hudson, Mass.	460
J. Zebrys, Cleveland, O.	1884	K. Narvas, Shenandoah, Pa.	390
Scranton, Pa.	1884	M. Aranuk, Detroit, Mich.	374
M. Uždavinis, Norwood, Mass.	1674	V. Tarasienė, Livonia, Mich.	350
Chester, Pa.	1670	V. Tarasienė, Oakland, Calif.	266
Chicago, Ill.	1540	C. Belunas, Detroit, Mich.	240
LLD 20 kp. Moterų skyrius,		Veronika Kvetkas,	
Binghamton, N. Y.	1504	Cambridge, Mass.	194
		Grand Rapids, Mich.	120

Iš Conn. valstijos atsiuntė po naują skaitytoją ir atnaujinimą: J. J. Mockaitis, bridgeportietis; M. Svinkūnienė, waterburietė ir L. Zemaitienė, hartfordietė. Brooklyniečiai pridavė po naują skaitytoją ir at- (Tąsa 4-tam pusl.)

Kenedis už taksų numušimą ir pagalbą seneliams

Washingtonas. — Prezidentas Kenedis sako, kad jis pasiuntė Kongreso nariams raginimą tuojau eiti prie numušimo įplaukų taksų ir pasirūpinimo darbų jaunimui.

Prezidentas sako, kad dabar vienatinis paakstinimas Jungtinių Valstijų gamybai, tai numušimas įplaukų taksų, nes tas suteiktų gyventojams daugiau galimybių pirkti sau reikmenų. Jis sako, jeigu Kongresas

to nepadarys, tai Jungtinės Valstijos padidės nedarbas ir valdžios deficitas.

Kenedis sako, kad jis pateikė platų planą, pagal kurį turėtų būti parūpinta jaunuoliams darbų, kurių dabar per metus virš milijonas negauna darbo. Jis taipgi sako, kad Kongresui pateiktų pasiūlymą pataisyti Social Security įstatymą, pagal kurį būtų apmokamos senelių ligoninės ir medicinos išlaidos.

"Kinai yra mūsų broliai", — TSRS

Maskva. — Į Tarybų Sąjungą atvyko naujas Kinijos ambasadorius Pan-Tzu-linas. TSRS Užsienio ministerijos Gromyko suruošė pasitikimo banketą, kuriame dalyvavo diplomatai, TSRS pareigūnai, jų tarpe ir Chruščiovas.

Chruščiovas pareiškė: "Pabaigoje mes su savo broliais kinais užpilsime pilnus kastuvius žemių ant kapitalizmo kapo". Tą sakdamas jis turėjo mintyje, kad socialistinės laimės prieš kapitalizmą.

Los Angeles, Calif. — Ore sugedęs sprūsinis lėktuvas "DC-8" laimingai nusileido su 70 keliauninkų.

TSRS atšauks dalį savo jėgų iš Kubos

Washingtonas. — Tarybų Sąjungos ambasadorius A. Dobryninas painformavo Jungtinių Valstijų vyriausybę, kad TSRS iki kovo 15 dienos atšauks kelis tūkstančius savo militarinių jėgų iš Kubos.

Pagal pirmesnę Tarybų Sąjungos pareiškimą, tai TSRS militarinės jėgos Kuboje buvo supažindinimui kubiečių su vartojimu naujosios karo technikos, kurios Kuba apsigynimui gavo iš TSRS ir kitų socialistinių šalių.

Bagdadas. — Irako militaristai ir reakininkai nesiliauja puolę darbininkus ir žemdirbius.

"Nusiginklavimas, tai visų pareiga," sako TSRS

Zeneva. — Vasilius Kuznecovas, Tarybų Sąjungos delegacijos pirmininkas, pareiškė nusiginklavimo konferencijoje:

"Dabartiniais laikais nusiginklavimas ir susitarimas taikingam sugyvenimui, tai yra visų žmonių svarbiausia pareiga. Tik tas užtikrins žmonijai ramų gyvenimą, paluosuos tautas nuo sunkios apsiginklavimo naštos, suteiks daugybę progų pagerinti žmonių reikalus.

Tarybų Sąjunga siekdamas susitarimo, ramaus sugyvenimo, jau padarė konkrečių nusileidimų ir pasiūlymų.

lymų nusiginklavimo ir tarptautinės kontrolės klausimais...

Tarybų Sąjunga susilaiko nuo atominių ginklų bandymų ir to paties pageidauja iš Vakarų valstybių... Deja, Jungtinės Valstijos vėl panaujino požeminius atominių ginklų bandymus, ir iškėlė naujų reikalavimų, kas netarnauja susitarimo reikalams."

Aštuonios neutralios valstybės: Burma, Brazilija, Etiopija, Indija, Jungtinė Arabų Respublika, Nigerija, Meksika ir Švedija tariasi, manoma, kad pasitarimas pateiks naujų pasiūlymų.

Sako, kad nebus per daug žmonių

Zeneva. — Jungtinių Tautų mokslininkų konferencijoje Tarybų Sąjungos mokslininkai kritikavo seną anglo Thomaso Malthuso teoriją, kad būk pasaulyje tiek pridagės žmonių, jog jie "negalės išsimaitinti".

TSRS mokslininkai sakė, kad tai reakcinė teorija. Žmonių veisimasis susireguliuos pats savaimi. Maitis ir dabar galima keleriošpaip daugiau pagaminti, kaip pasaulyje jo yra pagaminama.

Washingtonas. — JAV Gynybos sekretorius R. McNamara pareiškė, kad bus pašalinta iš karo aviacijos 850 bombonešių "B-47", nes jie jau "paseno".

JAV suteikė Indijai atominių raketų

Bombėjus, Indija. — Jungtinės Valstijos suteikė Indijai "Niki-Cajun" ir "Niki-Apache" atominių raketų. Jų šaudymui prietaisai įrengiami pakraštėje Kerala provincijos.

Pereitą savaitę Indijos spauda buvo paleidus blofą, būk Kinija jau pasigaminomatominių bombų ir jas bandė. Tas blofas buvo skelbiamas per kelias dienas, matomai, užmaskavimui atgabenimo atominių raketų iš JAV.

Londonas. — Naujas darbiečių vadas Harold Wilson sakė, kad jeigu jis bus Anglijos premjeru, tai uždarys JAV karo bazes Anglijoje.

Vėliausios žinios

Havana. — Camaguey provincijos pamaryje Kubos savianga suėmė devynis amerikiečius. Jie skelbiiasi, kad esą tik narūnai ("skindivers"). Kubos savianga mano, kad jie tyrinėjo Kubos pakraščius invazijos sumetimais.

Albany, N. Y. — New Yorko gubernatorius Nelsonas Rockefelleris, kuris ruošiasi būti kandidatui į JAV prezidentus, puola Kenedžio administraciją už tai, kad ji nedaro invazijos į Kubą.

Londonas. — Anglijos militaristai nusprendė daugiau gamintis atominių ginklų, kaip bombų, taip ir "Skybolt" raketų. Tarp anglų ir JAV militaristų įvyko nesusipratimas "Skybolt" raketų klausime, kada JAV jas iškraustė iš Anglijos.

Washingtonas. — Atvyko Venezuelos prezidentas Romuli Betancourtas.

Miami, Fla. — Čionai atplaukė 746 iš Kubos kubiečių. Jiems leido Kubos vyriausybė išvažiuoti. Jie pasakoja seną nudėvėtą pasaką apie Kuboje esamus tarybinius technikus, būk jie "pijokai", "nešvarūs", "nekulčiurški". Bet ar galima nuo Kubos prieš laukti kitokio atsiliepimo apie tuos, kurie Kubai gelbėja?

Washingtonas. — Jungtinių Valstijų generolai paskelbė, kad jau 1,800 Kubos pabėgėlių įstojo į JAV armijos dalinius. Keli šimtai jų stojo ir į JAV karo laivyną. JAV armijoje yra organizuojami atskiri kubiečių daliniai, kurie vartoja kubiečių kalbą.

Madridas. — Pradėjo tirpti sniegas, kurio labai daug yra. Upės išėjo iš krantų. Daug žmonių liko be pastogės.

Ankara. — TSRS pranešė Turkijai, kad šiemet neturės Izmirė parodos.

PUBLISHED BY THE LAISVĖ, INC.

Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK 17, N. Y.Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	\$9.00	Canada, Lat. Amer., per year	\$10.00
United States, per 6 months	\$5.00	Canada, Lat. Amer. 6 months	\$5.50
Queens Co., per year	\$10.00	Foreign countries, per year	\$12.00
Queens Co., per six months	\$5.50	Foreign countries, 6 months	\$6.50

Komunistų debatai

(Straipsnis pirmas)

JAU PRIEŠ KURĮ LAIKĄ tarp Tarybų Sąjungos ir Kinijos Liaudies Respublikos Komunistų partijų prasidėjo diskusijos-debatai dėl visos eilės politinių klausimų, tačiau tie debatai vyko ne viešai spaudoje, o tik įvairiuose suvažiavimuose bei posėdžiuose. Tik vėlesniu metu debatai tapo atviri, nagrinėjami spaudoje viešai, ir į tuos debatus įsijungė ir kapitalistinių šalių komunistinės partijos. Debatai tapo tarptautiniais.

“Laisvės” redakcija gavo jau ne vieną skaitytojų užklausimą, ką mes manome apie skirtumus, esančius tarp tų socialistinių šalių komunistų. Vienas skaitytojas waterburietis C. K., pavyzdžiui, rašo, kad jam nesuprantama, kodėl Kinijos ir TS komunistinės partijos taip aštriai debatuoja, kuomet jos abidvi savo programą grindžia marksistiniu-lenininiu mokslu?

S. m. sausio mėn. dviejuose “Laisvės” numeriuose mes buvome išspausdinę didesnę dalį N. Chruščiovo kalbos, sakytos TS Aukščiausios Tarybos (parlamento) sesijoje Maskvoje. Ten Chruščiovas tuos skirtumus aiškiai, konkrečiai išdėstė, ypatingai nuosekliai išdėstė tai, kiek tie skirtumai liečia taiką ir karą, kiek jie liečia taikų sambūvį (koegzistenciją) ir “Kubos krizę”, įvykusią 1962 m. spalio mėnesį, bei jos išsprendimą.

Šiandien mes trumpai paliesime, kaip mes suprantame svarbesnius nesuapratimus, privedusius prie dabartinių debatų, prie to, kad į juos įsitraukė ir kitų šalių komunistinės bei darbininkų partijos.

TARYBŲ SĄJUNGOS Komunistų partija kritiko Kinijos Komunistų partiją dėl šių dalykų:

1. Kinijos Komunistų partijos nutarimu, Kinijoje buvo pradėtos steigti komunos, apimančios daug milijonų žmonių kiekvieną. TSKP vadovai, vadovaudamiesi tarybiniais patyrimais, sakė, jog tai klaida. Pirmiau, sakė jie, reikia žemės ūkį sukooperatyvinti, sukooperatyvinti, kad valstiečiai įprastų bendrai dirbti ir savo vaisiais naudotis. O kai jie bendrai dirbdami įpras, išmoks dirbti ir vertinti kolektyvinį darbą, kai labiau apsišvies, tuomet, kai žemės ūkį fabrikai gerai aprūpins pramonine technika,—mašinomis—valstiečiai patys eis į komunas, išmoks komunistiškai gyventi ir palaipsniui įsijungs į komunistinę visuomenę, į komunizmą. Kiek mums žinoma, Kinijos komunistų programa dėl didžiulių komunų steigimo atpuolė; TSKP komunistų vadovai buvo tuo klausimu teisūs.

2. Kinijos komunistai dar vis daugiau mažiau tebesilaiko asmenybės kulto sistemoms, kas neša žalą socialistinės statybos sėkmingumui. Tarybų Sąjungos patirtis su asmenybės kultu, ypatingai paskiausiais metais prieš Stalino mirtį, aiškiausiai parodė asmenybės kulto žalingumą. Po Stalino mirties TSKS pradėjo aštrią kovą prieš asmenybės kulto palikimą. Buvo atsteigta pati socialistinė demokratija partijos, valstybės organuose ir visoje žmonių veikloje, visame gyvenime.

Kinijos KP globoja mažytę Albaniją, kur asmenybės kultas tebebuvoja, kur žiuriniai puolami, persekiojami visi tie komunistai, kurie išdrįsta tarti gerą žodį už Tarybų Sąjungą. Albanijos spauda žiuriniai puola Tarybų Sąjungos vyriausybę, ypatingai josios vadus, N. Chruščiovą ir kitus, o Kinijos KP vadovai tuos puolikus remia, per juos, iš tikrųjų, jie patys puola Tarybų Sąjungos vadovybę.

3. Tarybų Sąjungos ir kitų šalių komunistinės partijos atsargiai, gražiai darė pastabas Kinijos vadovams dėl to, kam jie leidosi išprovokuojami dėl sienų su Indija. Tuo būdu, buvo sakytą, Kinija stumia didžiulę neutralią Indiją į imperialistų glėbį. O šiuo labai opiu laikotarpiu tai eina naudon tik imperializmui.

Tie pasaulio komunistai, kurie kritikuoja Kinijos komunistus, nesako, kad Indija yra šventa, kad tarp Indijos ir Kinijos siena, kurią kadaise nustatė anglai imperialistai, yra teisinga. Ne! Jie tik sako, kad nereikėjo dabar pradėti ginkluotą konfliktą, kad reikėjo su Indija tartis; kad socialistinė valstybė privalo turėti pakankamą ir turi veikti, išeidama iš bendrų pasaulinių taikos išlaikymo interesų.

N. Chruščiovas netgi nurodė, kad anglai imperialistai turi užgrobti Kinijos dalį—Hong Kongą, o portugalai imperialistai—kitą Kinijos salą—Makao, tačiau Kinija nepradėjo angti varyti iš Hong Kongo, o portugalų—iš Makao salos, bet ji leidosi į ginkluotą konfliktą su neutralia Indija. O tai šiuo tarpu kenkia pasaulinei taikai. Indija užsisakė ginklų iš JAV. Pastarosios mielai tuos ginklus duoda, tikėdamasios, kad tuo būdu nustatys Indiją ir prieš Tarybų Sąjungą—įtrauks ją į imperialistines pinksles.

Tokie, trumpai suėmus, daromi Kinijai primetimai iš Tarybų Sąjungos ir iš daugelio kitų šalių komunistinių partijų.

Bet darydami tuos Kinijai primetimus, kritikai-komunistai visuomet pabrėžia tai, jog tos didžiulės šalies komunistai yra atlikę garbingą, didžiulį žygi, išlaisvindami Kiniją iš imperialistų ir Čiang kai-šekinių prie-

Kas ką rašo ir sako

KANADOJE

Rašydamos apie tai, kodėl buvo paleistas Kanados parlamentas ir apie būsimuosius rinkimus, kanadiškis “Liaudies balsas” šitaip komentuoja:

Idomu, kad ir dalis konservatų dabar nori visą kalnę suversti ant Diefenbakerio. Jis, nuvertinęs konservatų partiją ir t. t. Atrodo, kad jis bus “pakartas,” kad iššeisins konservatų partiją.

Toks tai vaizdas mūsų parlamentarinės demokratijos. Politikieriai susirovė, vieni kitoms akis drasko, pamišdami svarbiuosius šalies reikalus. Galima gerai įsivaizduoti, kas per rietyns dabar prasidės, besiruošiant rinkimams. Po to veikiausiai bus tas pats, kas buvo prieš rinkimus. Jie visi vienodų plunksnų. Prieš konservatus buvo liberalai, bet nieko geresnio nebuvo.

Tuomi, žinoma, neteisninami konservatai. Jeigu jie būtų dėję pastangas Kanados gerovei pakelti, opijčiai būtų buvę sunku veikti prieš juos. Naujieji demokratai tikrai būtų palaikę juos. O jiems remiant vryausybę, liberalams ir socialdemokratams nebūtų buvę galima sugriauti ją.

Kanados žmonės stovi prieš akis didelė problema. Prieš akis stovi liberalų, konservatų ir socialkreditorių partijos, kurios ne tik nesutaria, kaip pakelti Kanadą iš slėgiantios krizės, bet ir nežino. Dabartinio metu jos vyriausiai susirūpinusios nuklinkais sviediniais, kurie, kaip jau ekspertai nurodo, nesuteiks jokio apsigynimo, tikslai padidins dalyvavimą ginklavimosi lenktynėse.

Nauja Demokratinė Partija palieka vieną su kiek pozityvesnę programą. Jos lyderiai, atrodo, dar nesoko į Jungtinių Valstijų vežimą ir neaukia, kad reikia skubėti ginkluoti nuklinkais sviediniais. Jie aiškiau kalba apie reikiamas reformas, kaip “medicare,” šalies industrializaciją ir kitas. Gal ji ir yra kanadičių išeitis. Jeigu ji paimtų valdžią, ir jeigu ji pildytų savo pažadus, tai ji, visų pažangių jėgų palaikoma, galėtų šį tą geresnio padaryti.

LATVIJOS GYDOMIEJI SALTINIAI

Vilniaus dienraštis “Vakarinės naujienos” rašo:

Gražioje Latvijos kurortuose kasmet ilsiasi apie 150 tūkstančių žmonių, kurie čia važiuoja iš įvairių šalies vietų. Daugelis gydyklų pastatytos netoli mineralinių vandenų šaltinių.

Daugiau kaip 100 metų naudojosi ligoniai siera vandenilio turinčiais šaltiniais Kemerij, Baldonės, Siguldos ir Kanadavos kurortuose. Šaltiniai labai išgarsino šias gydyklas. Virškinimo organams gydyti sanatorijose ir poilsio namuose “Liči,” “Baltija” ir “Valmiera” plačiai naudojami šie vandenys.

Pagal savo sudėtį Latvijos mineraliniai vandenys artimi Izevsko ir Druskininkų vandenims. Jie sėkmingai naudojami, gydant skrandžio, kepenų, žarnyno susirgimus.

Respublikoje uoliai tiriami nauji mineralinių vandenų šaltiniai.

KENGŪROS IR ŠEŠELIAI

Civilizacija tarnauja kengūroms. Bemiskėje, akmenotoje Australijos dykumoje dažnai galima pamatyti kengūras, besislepiančias nuo saulės... telegrafo stulpų šešelyje. Išsiriklusios viena paskui kitą, jos stovi eilėje ir pabėgti tiksliai tuomet, jeigu jau prieitum arti.

spaudos, padarydami Kiniją socialistine ir galinga.

Kitame straipsnyje mes pakalbėsime apie tai, kokius priekaiščių-kaltinimus kinai komunistai primate Tarybų Sąjungos vadovams ir tiems, kurie su jais išvien eina,—pavyzdžiui Italijos Komunistų partijos vadovams.

Senajame Vilniaus universitete susirinko Lietuvos mokslininkai neeiliniai sesijai. Sesijos metu universiteto Mokslinė taryba vieningai nutarė suteikti JAV pažangiojo judėjimo veteranui, publicistui Antanui Bimbai istorijos mokslų garbės daktaro vardą.

Nuotraukoje: Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto Mokslinės tarybos nariai vieningai balsuoja už istorijos mokslų garbės daktaro vardo suteikimą Antanui Bimbai.

Knyga apie įžymų lietuvių tautos dailininką

Štai mano rankose didžiulio formato storoka knyga. Ją 1960 metais išleido Valstybinė politinės ir mokslinės literatūros leidykla Vilniuje. Jos autorius yra St. Budrys. Ji pavadinta “Juozas Zikaras.” Nepadėjęs iš rankų iš ją perskaičiau ir išvarčiau su didžiausiu susidomėjimu. Sveikinu autorių, sveikinu leidyklą už darymą mums tokio puikaus kūrino.

Daugelis mūsų tik esame girdėję apie senuosius lietuvių tautos dailininkus, o su jų gyvenimu ir kūryba nesame kiek plačiau susipažinę. Tiesa, nemažai esame skaitę bei girdėję apie Jurgionį, Rimšą, Zmuidzinavičių, betgi Lietuvoje dailininkų buvo daug daugiau. Deja, jie labai mažai tebuvo populiarinami Amerikos lietuviuose. O kai kurių jų vaidmuo tautos dailės vystymesi buvo labai žymus, labai didelis. Dailininkas Juozas Zikaras buvo vienas iš jų — bent man — mažai težinomų. Gi jis, kaip pasirodo, buvo vienas iš įžymiausių senosios kartos dailininkų, sukūręs labai daug, davęs labai daug lietuvių tautos dailės.

Minėta knyga susideda iš dviejų dalių. Pirmojoje dalyje autorius St. Budrys labai gražiai supažindina mus su Juozo Zikaro gyvenimu ir kūryba. Antroji gi dalis susideda iš reprodukcijų. Ir kokių ten puikių dailės šedevrų randi! Kai nuo kurių sunku akį atitraukti. Kai kurie jų tavyje sukuria tiesiog nepamištamus vaizdus. Jau tik paminėjimas jų pavadinimų be galo daug pasako apie to tauraus lietuvių tautos sūnaus didžiulį indėlį į mūsų tautos kultūrą. Štai kai kurie jų: “Ant vieškelio,” “Knygnešys,” “Bedarbis,” “Be vietos,” “Gyvenimas,” “Nuskriausta,” “Darbas ir mokslas,” “Lietuvaite,” “Skaumas,” “Franceska da Rimini pragare,” “Dalgį kala,” “Ant kapo” ir visa eilė kitų.

Bet dailininko Juozo Zikaro kelias ir skulptūros ir tapybos meistrus buvo ne lengvas, ne rožėmis išklotas. Jis tas dideles aukštumas jis iškilo tik per didžiulį pastangas ir nepalaužiamą ryžtą, nugalint net kar-tais tarytum nebenugalimas gyvenimo audras. Iš-

vaizduokime jauną dailininką, atvykusį į Peterburgą su giliausiu troškimu patekti į garsiąją Petrogrado Dailės akademiją. Pirmas bandymas nepavyksta dėl stokos pasirušimo. Jau nuolis tučiomis kišenėmis. O čia dar ima ir į lovą suguldo sunki liga. Priglaudžia ir gydo jį tūlas advokatas. Ar šiaip taip išsikrapštes iš ligos jaunuolis nuleidžia rankas ir nustoja vilties? Nieko panašaus! Jis stoja į Peterburgo Dailės skatinimo draugijos mokyklą ir 1907 metų rudenį vėl bando įstoti į Dailės akademiją, bet ir tas nepavyksta. Bet jis per trejus su puse metus mokosi Dailės skatinimo draugijos mokykloje skulptūros ir ruošiasi akademijai. Ir tikrai iš trečio bandymo 1910 metais pagaliau jis atsidaro Dailės akademijos duris. “Ilgametė Zikaro svajonė,” sako St. Budrys, “tapo tikrove.”

Kalbėdamas apie dailininko Zikaro kilmę St. Budrys sako:

“Dar ir šandien kai kur pakelėse pamatysi senas samanotas lūšnelės, sunkios liaudies praeities liudininkes. Jose amžiais skurdo ponų engiam, vargo prislėgti neturtingieji valstiečiai. Tačiau nei priešpajauda, nei neišbrendamas vargas negalėjo supančioti liaudies kūrybiškumo, užgniaužti jos talento. Varganose lūšnelėse gimė daug talentingų rašytojų ir poetų, muzikų ir dailininkų, kuriais didžiūojasi lietuvių tauta.”

Ir va:

“Vienoje tokioje lūšnelėje, Paliukų kaimo grytelinkio šeimoje, 1881 metų lapkričio 18 dieną gimė Juozas Zikaras, būsimasis skulptorius. Jo vaikystė ir jaunystė, kelias į mokslą būdingi daugeliui to meto mūsų inteligentų, kilusių iš darbo žmonių ir per didžiausius vargus išėjusių, kaip tada sakydavo, “į žmones.”

Mūsų būsimajam dailininkui teko nemažai paragauti ir piemenėlio ir berno duonutės pas buožes. Bet jis nenurimo, nepasidavė likimui. Ir bernaudojamas pas buožę jis “sapnavo” apie dailės mokyklą, apie dailę, ir kai pripuolamai į jo rankas pateko žurnalas “Niva,” kuriame jis rado aprašytą Peterburgo Dailės akademijos studijas, kuriose mokėsi daugiausia jaunimas, “prieš jaunuolio akis,” pasak Budrio, “atsivėrė, nors ir labai miglotai, didelis ir naujas meno pasaulis. Tai labiausiai jaudino Zikarą, įžiebė ruse-

Socialistinėse

šalyse

Trečdalis gyventojų
apsigyveno naujuose
namuose

Maždaug trečdalis Bulgarijos gyventojų dabar gyvena naujuose namuose. Per 1945-1962 metus pastatyta apie 619 tūkstančių naujų namų, iš jų 137 tūkstančiai—miestuose ir 482 tūkstančiai — kaimuose. Pagal gyvenamųjų namų statybos tempus Bulgarija pralenkia Austriją, Italiją, Angliją, Belgiją.

Keturis kartus daugiau
cukraus

Rumunijos cukraus pramonė dabar per metus gamina cukraus beveik keturis kartus daugiau, negu 1938 metais. Didesnė produkcijos dalį duoda šiuolaikiniai cukraus fabrikai, pastatyti pastaraisiais metais Livezyje, Bučecėje ir Ludušėje. Vien tik Bučecės cukraus fabrikas per metus perdirba tiek cukrinių runkelių, kiek jų perdirbdavo visi cukraus fabrikai, buvę Rumunijoje 1938 metais.

Atskleidžiami šalies turtai

Daugiau kaip 40 Mongolijos geologų būrių bei paieškos brigadų pernai tyrinėjo tolimiausius šalies kampe-lus. Eilėje rajonų aptikti gausūs vario, aliuminio, anglies, kristalo ir vertingų statybinių medžiagų telkiniai, o Selengijos ir Bajano chongo aimakuose — aukso klodai.

Stambiausioji gamykla

Išplėsta ir modernizuota sodos produktų gamykla Okna, Murešulujuje. Dabar ji tapo stambiausia Rumunijoje tokio tipo įmonė ir išleidžia 300 tūkstančių tonų sodos produktų per metus.

Keturis-penkis kartus
tvirtesnė

Naujo tipo labai stiprią elastingą medžiagą padams “Mikrodrur” sukūrė Žilavos gumos kombinato specialistai (Bukareštas). Šis sintetinis padas nebijo drėgmės, 4-5 kartus tvirtesnis už paprastą odinį padą ir savo išvaiza nė kiek nesiskiria nuo jo.

Mechanizuojamas VDR
žemės ūkis

Beveik 14 tūkstančių naujų traktorių ir dešimtys tūkstančių kitų žemės ūkio mašinų bei padargų siemet papildys VDR žemės ūkio mašinų ir traktorių parką. Iki 1963 metų gruodžio pabaigos gamybiniai žemės ūkio kooperatyvai jau turės 112 tūkstančių traktorių. Numatyta senus traktorius pakeisti naujais, 40 AJ (arklių jėgos) galingumo traktoriais.

Kombainų iki metų pabaigos bus 12,5 tūkstančio. 360 tūkstančių hektarų kukurūzų silosai bus nuimama tik mechanizmais.

Mažas traktorius

Šanchajaus traktorių gamyklos kolektyvas (Kinija) kartu su kitomis miesto mašinų gamyklomis ruošiasi gaminti naujus mažus traktorius nedideliems laukams įdirbti kalvotuose Pietų Kinijos rajonuose. Siemet numatoma pradėti serijomis gaminti šiuos traktorius.

J. Žebrys

J. GRIGIŠKIS

IVAIRIAIS KLAUSIMAIS

Apie Amerikos indėnų praeitį ir ateitį

Apie Amerikos indėnų (indijonų) gyvenimą ir jų kovas išleista tonos literatūros. Knygynai užversti knygomis, mokyklose gausu vadovėlių. Visa bėda yra tame, kad toji literatūra nušviečia netikrąjį indėnų gyvenimą. Indėnai amerikiečiams vaizduojami kaip didžiausios pabaisos, indėnais net vaikai gaudinami.

Sunku rasti tokių knygų, kurios teisingai perstatytų indėnų gyvenimą. Bet visgi kur ne kur randasi.

Viena tokia knyga "The Patriot Chiefs," parašyta Alvin M. Josephy Jr., gana teisingai aprašo indėnų gyvenimą, jų kovas ir jų cyklus (vadovus).

Su ta diena, kai europiečiai įkėlė savo koją Amerikos žemėn, indėnų gyvenimas pagrindiniai pradėjo keistis. Nors indėnai europiečius sutiko broliškai, bet toji brolybė greit išgaravo, kai indėnai pamatė, kad europiečiai atvyko juos užkariauti, jų turtus atimti, jų žemes pasisavinti. Apie 300 metų siautęs karas indėnams padarė tiek žalos, kad jie jau nebepajėgia atsistoti ant savųjų kojų.

Iš visų geriausių žemių ir ganyklų indėnai buvo jėga išvaryti, buvo priversti trauktis į kalnus, į nerlingas žemes. Žiaurios sąlygos užgrūdė indėnų mases ginti savo tėvynę, nors reikėtų ir visiems žūti. Sunku indėnams buvo susitaikyti su baltaisiais, kai pastarieji jiems niekad nedavė ramybės, naikino juos ir naikino. Baltieji iš indėnų paveržė apie 90 milijonų akry žemės.

Minimos knygos autorius aprašo apie devynis didžiulius indėnų čyfus, kuriems teko vadovauti savo genčių ir net sąjungų gynybai nuo baltųjų užpuolikų. Tai buvo tikri savo tautos, savo gimtinės patriotai. Pasiaukojusiai, iki paskutiniam kraujo lašui, jie gynė savo žmonių laisvę, savo tikybą, asmeninę apsaugą, gyvybę išlaikyti priemones, kam baltieji nuolat grasino.

Nederlingose žemėse indėnams skirtos rezervacijos buvo panašios koncentracijos stovykloms. Jie jaučėsi esantys ikalinti ir laikomi kaip kariniai belaisviai, atskirti nuo civilizacijos, paniekinti. Jie nuskirti gultinam išnaikinimui. Sunaikios ekonominėse gyvenimo salybose indėnai skurdo.

Kiek šviesesnės ateities jiems jau nesimatė. Bet per pastaruosius 30 metų reikia pasakyti, kad ir indėnų gyvenimas pasikeitė ir gerąją pusę. Prezidentas Rooseveltas nemažai prie to prisidėjo. Buvo panaikintas 1870 metais sukurta indėnams tvarkyti (naikinti) biuras. Paskirtas indėnų reikalams komisierius John Collier darbovosai sažinėjai ir sekmingai toje svarbioje vietoje nuo 1933 metų iki 1945 m. Suteikta indėnams įvairių palengvinimų. Senasis valdžios nusistatymas likviduoti indėnus kaip tautą buvo atšauktas. Suteikta jiems teisė žemę įsigyti, paskolų gauti, savo vaikus mokslinti, savo kultūrą ir tikybą laisvai praktikuoti.

Apie to viso pasekmes dabar John Collier parašė

knygą "On the Gleaming Way," kurioje paduota ryškių davinių, rodančių indėnų pažangą per pastaruosius 30 metų. Tai buvo indėnams suteikta "naujoji dalyba," kurios pasekoje atidarytos indėnams durys į šviesesnę ateitį.

Pavyzdžiui, knygoje aprašoma Jicarilla Apaches gentis, kuri pirmiau smarkiai nyko, o dabar gražiai atsikavė. Ji buvo iš valdžios pasiskolinusi \$85,000, kuriuos į penkis metus atmokėjo. Jos vadovaujamas kooperatyvas pavyzdinčiai veikia ir net pelną neša.

Dabar indėnų politinis, ekonominis ir kultūrinis gyvenimas dar reikiamą pažangą. Kai europiečiai pradėjo atvykti Amerikon, tuo metu buvo 1,250,000 indėnų, 1932 m. bebuvu 332,000, dabar jau pakilo iki 500,000.

Dabar mažiau rūko

Federalinis raportas, šiomis dienomis paskelbtas, rodo nedidelį cigarečių rūkymo sumažėjimą. Tai pirmas toks sumažėjimas nuo 1954 metų. Iki šiol cigarečių naudojimas vis kilo.

Vėžio ir širdies ligų specialistai, kurie tvirtina, kad rūkymas didina tų ligų plitimą, reiskia pasitenkinimą, kad jų išpėjimai nors šiek tiek paveikia rūkoriaus. Šiuo metu rūkoriai, abelnai imant, sunaudoja daugiau kaip po vieną cigarečių paketą į dieną. Tai dar vis per daug.

Apie pypkių ir cigarų naudotojus raportas nieko nesako.

Kaip ten galima gyventi

Peru respublikos militarinė junta slopina kiekvieną darbo žmonių pasipriešinimą, kuriam pagrindą sudaro sekamos sąlygos.

Iš 13 milijonų gyventojų 10 milijonų teigama, JAV pinigais skaitant, apie \$84 metinių pajamų; daugumai jų tenka tik po \$42 į metus.

10 metų vaikai skaitomi suaugusiais ir pristatomi prie darbų. Jų vidutinis atlyginimas — vienas centas į dieną.

Iš 100 naujagimių 62 vaikučiai miršta nesulaukę 5 metų amžiaus. Vaikai legaliai parduvinėjami po \$1 ir \$2. Nupirkti vaikai pasilieka savininko amžiniais vergais.

Keturios JAV korporacijos kontroliuoja 80 procentų pieno produkcijos. Peru respublikoje sunaudojama vieno kiekvienam gyventojui, abelnai imant, teiseina po dvi kvortas į metus. Peru pieno produktai išparduodami užsienyje su didžiuliais pelnais JAV korporacijoms.

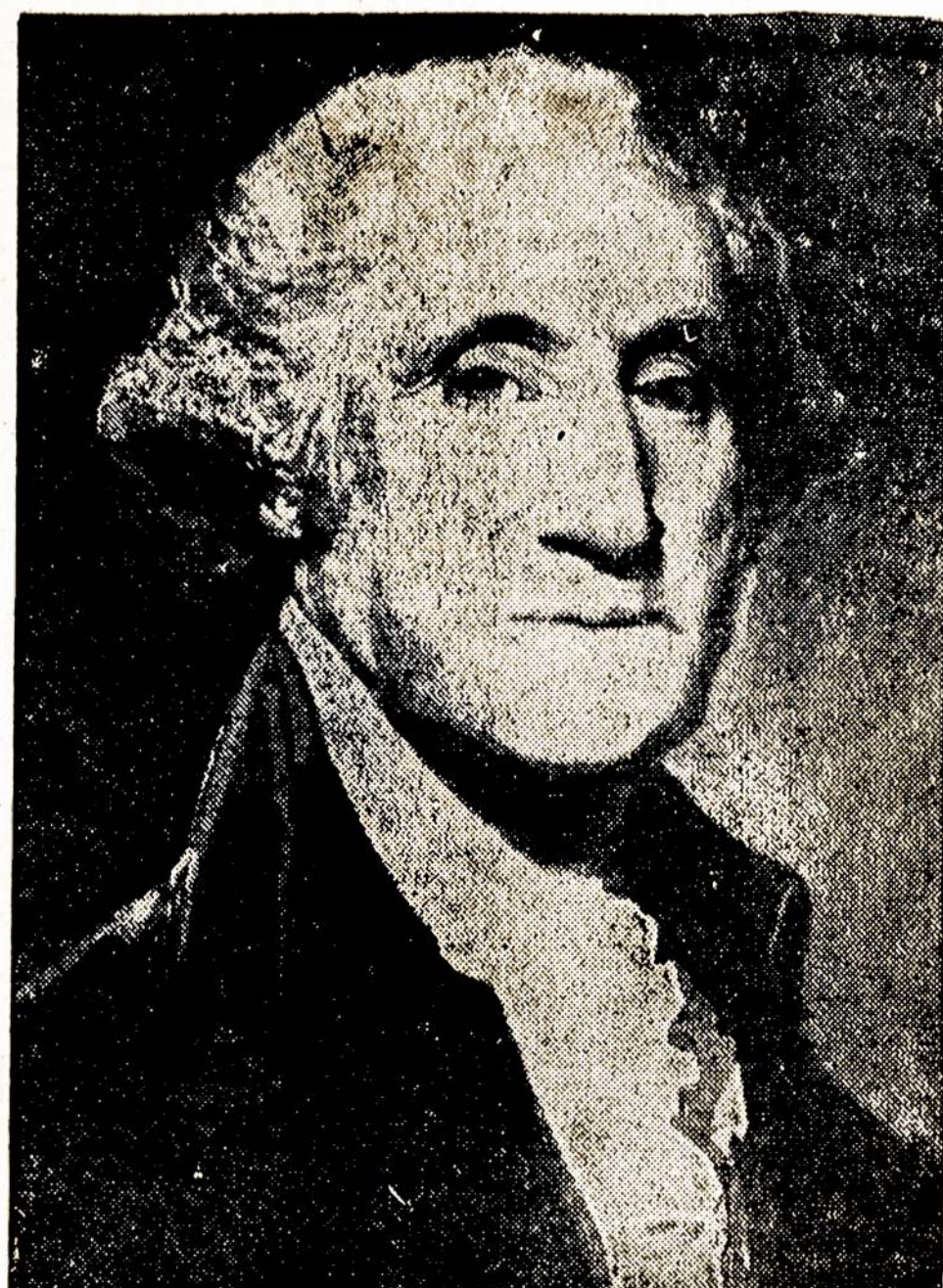
Apie 500 latifundistų (stambiųjų žemės savininkų) valdo 15 milijonų hektarų žemės. Latifundistas, parduodamas savo žemę, kartu parduoda naujam savininkui ir savo darbininkus. Latifundistai turi savų darbininkams kalėjimus. Latifundistai skaitosi savo apylinkės teisėjais.

Peru liaudis narsiai kovoja prieš toki žiaurų gyvenimą.

San Francisco, Calif.

Adlai Stevensonas atsilankė pamatyti tik gimusį savaranką.

JURGIS VAŠINGTONAS

Kad laimėtų nepriklausomybę ir sudarytų stiprią valdžią, Amerikos žmonės reikėjo dviejų rūšių vadovybės.

Pirma, jiems reikėjo patyrusio generolo vadovauti jų palyginus nepatyrusioms trupėms prieš britus ir, ant ra, išmintingo valstybės vyro vadovauti naujai tautai. Amerika turėjo didelės laimės rasti ir generolą ir valstybės vyrą vieno žmogaus — Jurgio Vašingtono — asmenyje.

Kariuomenės vadas, Vašingtonas, turėjo vientisą galvoseną ir pastovų tikslą. Pirmosiomis Revoliucinio Karo dienomis nuplyšusi, išalkusi ir blogai paruošta Amerikos kariuomenė pernešė didelius nuostolius. 1780 m. po keturių ilgų kovų metų, visas kraštas buvo išsekusiame stovyje.

Tačiau Vašingtonas niekad nenusiminė ir nepametė vilties. Per visa kartų karą jis pasilikio kilnios ir stiprios dvasios. Jis buvo isitikinęs Amerikos tikslų teismum ir pergalės tikrumu.

Šalia puikaus kaip generolo vado, jo nuosaikumo ir drąsos, Vašingtonas turėjo dar vieną vertybę, dėl kurios jis buvo labai žmonių bravinamas. O tai buvo jo dvasios platumas. Jis tai parodė, kaip armijos komendantas. Kai kurie generolai kėlė visokias intrvgas prieš Vašingtono vadovavimo būdą, tačiau pakliuvus bet kuriam iš jų į bėdą Vašingtonas tuoiau skubėjo į pagalbą, siusdamas savo geriausias kariuomenės trupes.

Jis prisiėmė kaltinimus ir nereikalavo pasisekimo pripažinimo. Nors kai kurios grupės ir mėgino užmezgti ginčus su juo, Jurgis Vašingtonas neleido laiko ir energijos ginčams. Vietoj to jis kaupė visas savo jėgas sukelti žmonėse pastangas ir pasiaukojimą. "Mūsų tikslai yra kilnūs," rašė jis. "Tai yra žmonijos tikslai".

Tas pats dvasios platumas buvo matomas samyžio perijoje, sekusio tuoj po nepriklausomybės laimėjimo. Jurgis Vašingtonas matė, kad laisvės nepakanka — ji turi būti atsverta autoritetu. Nors ir tikėjosi pasitraukti iš viešo gyvenimo ir savo ūki Virginijos valstijoje, jis atsiliepė į savo tautos žmonių prašymą pirmininkauti konvencijai, kuri surašė Amerikos Konstituciją, ir po to pasidary-

ti pirmuoju JAV prezidentu.

Abiejuose vaidmenyse jis padarė savo funkcija dorotis su priešingomis grupėmis ir opinijomis. Kaip prezidentas jis į savo kabinetą įtraukė du priešingų partijų vadus, Tomą Jefferson'ą ir Aleksandrą Hamilton'ą. Mėgindamas palaikyti taiką krašto viduje, jis taip pat stengėsi išlaikyti Ameriką taikoje su likusiojo pasauliu.

Nors jis ir ėjo prieš nusistatymus, kilusius karo metais, Vašingtonas nedelsė sudaryti sutartį, cementuojančią taiką, su Didžiąja Britanija. Jis tikėjo, kad principas yra viskas ir kad tautos politika turi turėti moralinės vertės.

Amerika iš tikrųjų turėjo laimės rasti savo krizės metu vyrą kaip Jurgis Vašingtonas. Tačiau jo vertybės — jo laiko supratimas, jo tikslų nuosaikumas, plačios pažiūros ir atsidavimas teisingumui — ji padarė daugiau negu tik tautos vadu. Nuo pat jo laiko ligi dabar Vašingtonas buvo pripažintas tikra pasauline figūra. Jo asmenybė, laisvė ir demokratija, dėl kurių jis kovojo, peržengė tautos ribas.

American Council

New Haven, Conn.

Pasirodo, kad Conn. valstijoje nedarbančių skaičius žymiai padidėjo. Suka galvas net valstijos viršininkai, nes nenumato, kad darbų atsiraštų

Nuo 1962 m. rugpjūčio 16 dienos darbininkai streikuoja prieš A. B. Hendryx Co. Jie yra organizuoti ir gerai laikosi. Unija atmuša visokius kompanijos primetimus.

Plėšikas įsilaužė į Henry Hale namą, sumušė 74 metų žmogų ir išsinešė jo \$250 taupinių.

Mūsų kolonijoje Lietuvos "vadotojai" rengė minėjimą. Bet žmonių labai mažai atsilankė. Mat, visi gauda laišku iš Lietuvos nuo saviškių ir žino tikrą padėtį, tai nenori klausyti šmeižtų.

Artinasi kovo mėnuo, o kartu ir pavasario pradžia. Progresvių organizacijų susirinkimai, įvyks balandžio mėnesį. Laikas mums pagalvoti apie būsimus parengimus.

J. Kunca

LMS VEIKLA

Apžvalga 1962 m. Veiklos

1962-ieji metai buvo gana turtingi meniniu atžvilgiu. Visi LMS chorai pasirodė koncertuose ir suvaidinta dvi operetės — Chicago LKM choras pastatė V. Andriūlio "Viengungiai", ir Worcesterio Aido choras plačiai gastroliavo su J. Žilevičiaus operete "Lietuvaite". New Yorko Aido choras atšventė savo 50 metų aukso jubiliejų su didžiuliu koncertu ir banketu; LKM choras scenoje pademonstravo "Radio programą" iš senesnių laikų, o Aido choras (Roselando) naują muzikališką vaizdą "Atsiminimai iš Lietuvos"; Clevelando, Hartfordo, Montello Vyrų, Cicero Moterų ir Ex-mainierių chorai koncertavo savo kolonijose ir apylinkėse.

Bet smarkiausiai pasižymėjo pereiniais metais tai Detroito Dainininkų grupė. Ši grupė, vadovvėje Stella Smith, susibūrė su koncertu pasveikinti LDS seima Detroito liepos 5—8. Taip šauniai jiems pasisekė didžiulę programą išpildyti, kad ant vietos gavo pakvietima rudens koncertuoti Chicagoje. Jie ir ten puikiai pasižymėjo meninės kokybės atžvilgiu, išpildydami visą koncerto programą. Šią grupę sudaro vien tik antros ir trečios gentkartės Amerikoj gimę talkininkai. Mes visi linkim Detroito dainininkams geriausios kloties ilgai, ilgai dainuoti.

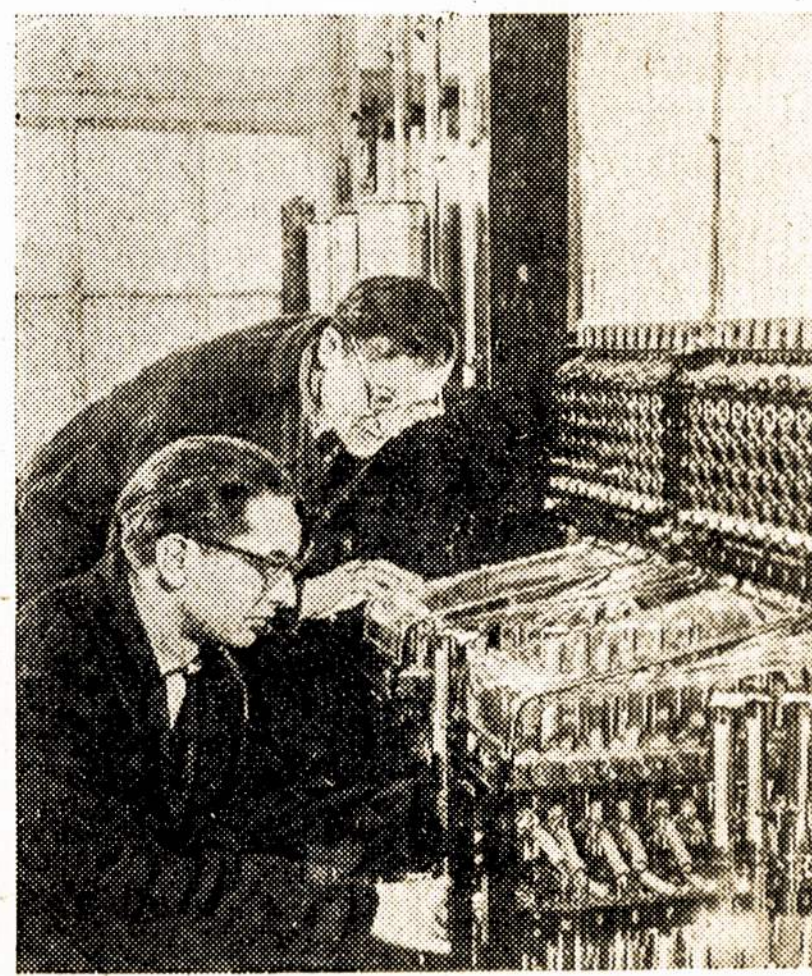
Chicagoj naujai įsikūrė Filmų mėgėjų kolektyvas su filmininku J. Misevičiumi prieky. Jie pasiryžę filmuoti kultūrinius įvykius ir gaminti veikalus ir spektaklius dėl filmavimo. Nors ši meninė šaka yra mums visai naujutė ir veikėjai turės į trumpą laiką daug patyrimo sukaupti, kad ką galėtų pademonstruoti, bet pasirodė, kad tam darbu yra gerų entuziastų ir jie smarkiai dirba, kad atsiektų tuos pasibrėžtus planus. Tikėkime, kad eile naujų talkininkų stos prie šios veiklos, ir kad kolektyvas taigai bendradarbiaus su vietiniais choralais. Idomu, kad keli ankstyvieji filmų bandymai, atlikti J. Klimo New Yorke, pasiekė Vilnių ir tenai istorinių veiklos atžvilgiais yra įvertinti. Rodos, kad ir vienas kitas J. Misevičiaus padarytų filmų irgi jau demonstruojama Lietuvoje.

1963 Metų Planai

Numatoma, kad 1963-ji metai irgi bus mūsų menininkams veiklos metais. Daug svarbių ir įdomių planų yra pradėta. Chicago LKM choras, vadovvėje Daratėlės Murelienės, neužilgo statys scenoje operetę "Pauliną". New Yorko Liaudies teatras pradėjo ruošti scenai naują dramą, bet dėl direktoriaus Jono Valenčio susirgimo turės būti atidėta. New Yorko Aido choras ruošia naują sceninį vaizdą pavasariniam pastatymui. Miamės Kultūros klubas atsidarys šį mėnesį su trijų dienų iškilmėmis ir menine programa.

Siemet manoma pastatyti dvi Dainų šventes apskrityse, vieną Rytuose, kitą Vidurvakariuose (Midwest) Rytiečių šventė atsisbus gegužės mėnesio 19 dieną Worcesterį, kur dalyvaus visi keturi chorai ir eilė solistų. Čia bus bandoma ir masinis chorų dainavimas.

Pereitą vasarą LMS Centras pristatė kiekvienam chorvedžiui komplektą 11-os dainų pasirinkimui dėl ateinančių švenčių - festivalių, ar bet kokios didelės pramogos, kurioj dalyvautų keli chorai, kaip, pvz., LMS suvažiavimas, ir t.t. Šiais metais mokyti Centras pasiūlė "Ant Nemuno kranto", muzika B. Dvarionio, žodžiai poeto Eduardo Mieželaičio, ir "Vilnių žydi liepos", muzika K. Kaveckio, žodžiai E. Matuzevičiaus. Abi dainos smagios, populiarios, gražiai apdainuoja mūsų tautos atsiekimus ir pasiryžimus darbuotis už linksną ir taikinę ateitį. Šios dainos bus dainuojamos kolektyviai LMS 2-os apskrities Dainų šventėje Worcesterį. Tikimės, kad LMS 1-oji apskritis irgi greitai pradės ruoštis savo šventei ir abiejų dainų bus mokomasi Chicagoj, Detroito ir Clevelande dėl masinio dainavimo. Tai pradžia rušimosi į nacionalinę LMS Dainų šventę, įvyksiančią New New Yorke 1964 metais. Lai visų menininkų obalsis būna "NEW YORK IN 1964"!

Viena pagrindinių Lietuvos Hidrotechnikos ir melioracijos instituto sprendžiamų problemų — techninės galimybės sujungti Nemuną su Dniepru. Sujungus šias dvi upes Nemuno žemumyje pakils vanduo ir susidarys nemaža grėsmė užlieti derlingas žemumų pievas. Instituto darbuotojai K. Bakšys ir J. Duoba tyrinėja galimybes užkirsti kelią tokiems Nemuno potvyniams.

Nuotraukoje: laboratorijos vedėjas Alfonsas Rimkus ir technikas-laborantas Algirdas Girdėnis tyrinėja vandens tekėjimą kapiliaruose.

3 p.-Laisvė (Liberty)—Penkt., vasario (Feb.) 22, 1963

Philadelphia, Pa.

Šis tas iš "laisvinimo" pokylio

Vasario 17 dienėlė buvo skaisti, graži. Idomu buvo sužinoti, kiek "išlaisvinta", ir kiek dar "neišlaisvinta" mūsų Lietuvėlė. Dėlei to "laisvinimo" juk pinigų buvo žbravojama visur ir senokai.

Atvykus į Lietuvį Muzikaalę salę dar gerokai pirmą garsinto laiką, radome būrį "liuosuotojų" ir poną Antoną Impulevičių prie stalo arti prie įėjimo laiptų jau užrašinėjant ir primant pinigines sąskaitas dėl "laisvinimo"...

Veiklus "laisvintojas" J. Stiklorius pakvietė vietinį kleboną Matuševičių paskaityti maldą, kaip ir visuomet. Nors keletas valandų pirmiau ir specialės mišios su pamokslais buvo atlaikytos bažnyčiose.

O visu nuostabai J. Stiklorius išsiskė J. Kavaliauską (graborių, kaip lietuviai daugiausia vadina) perstatyti sveikintojus, kurių siemet, rodosi, tik vienas koks tai konsulmenas, neva miesto majoro atsiųstas, tebuvo. J. Kavaliauskas kaip visuomet užimtas mirusių laidojimu, matyti, nekiek tenusimano apie "laisvinimo" biznį, tai jis greičiausiai ir pasakojo, kas jam įsakytą, ar įkalbėta. Bet ir iš tikrino, kad Lietuva būtinai būsianti "išlaisvinta". Paskiau dar ir auku prašyti—kaulyti iš susirinkusių išstūmė mūsų Juozą Kavaliauską. Tas dar daugiau sudomino senus Kavaliausko prietelius. Nes per eile metų senieji lietuviški biznieriiai buvo pradėję vengti viešai "laisvinimo" raketo. Na, dabar sakė, nejaugi šiam raketui artinasi galas, kad pastatytas svarbiausiu ramsčiu garboretus?!

Svarbiausiu šiu metu kalbėtoju buvo pabėgėlė Dr. Elena Armonienė iš Baltimorės. Ji kalbėjo iš rašto, iš neravvento laiko bent keletas dešėtu metų atgal, dar anie caro laiku priesnaudą. Bet nežinia, ar tai tvčia, ar kad ji per mažai atsimena, o gal ir nežino, kad tie visi jos garbinti ir nuo 1905 metų ir nuo 1918 metų tarvbininkai ir "nepriklausomybės" skelbėjai didžiumoje buvo caro garbintojai. 1905 metų revoliucijos niekintojai, o 1918 ir 1919 buvo betarvelka vokiečių kaizerini karnizai Uracha. Apie "laisvinimo" pasekmes ši ponia daktarė nieko, o nieko mums nedavė žinoti.

Kiek daug sykių čia susijome pasiklausti, kiek čia daug "garsių" laisvintojų buvo, ir kiek čia prižadų buvo sudėta, o dabar jokių rezultatų neparodė. O kiek daug pinigų dar reikia, tai net graborių prisipašo pagituoti. O šis pamiršo, kad kuomet mes paskutinį dolerį atiduosime "laisvintojams", tai iš kur gausime graborių užsimokėti už palaidojimą?!

Tarp visų tų "ceremonijų" buvo ir koncertinė programėlė. Kadangi dabar senieji ateiviai nebepajėgūs menines didesnes programas sutaisyti, tai naujokams, rodosi, reikėtų tuo susirūpinti. Bet man atrodo, kad jie dėl to yra pritingūs. Mat, pas juos ir A. Impulevičius, kaip didvyris, sėdi prie piniginio stalo...

Južintiškis

Daugiau įvairių parengimų Laisvės naudai.

Adomas norėjo būti turtingas, bet...

(Pabaiga)

Tėvas tuojau pasiūlė rytoj važiuoti Raguvon, eiti pas kunigą ir, jeigu viskas bus gerai, tuojau keliam vestuves. Bet Adomas nesutinka. Girdi, per daug darbo ir išlaidų. Tačiau Vėžiai nesutinka taip visai be niekur nieko. Pagaliau susitaiko, kad Adomas Raguvon nupirktų pusbačią alaus ir degtinės, o Vėžys papiaus gerą aviną, sukvies abiejų pusų gimines, tai ir bus vestuvės ir Adomo išleistuvės; tai bus gerai ir gražu.

Kai nuvažiojo pas kunigą ir Adomas perstatė save reikalą, kunigas pasakė, kad be užsakų šliūbo duoti negali. Bet kai Adomas padėjo ant stalo 50 litų, kunigas pasakė:

—Atvažiuokit abudu už dviejų dienų, 10 valandų ryto, nieko daugiau nereikia, aš čia viską turėsiu.

Adomas buvo pasipiktinęs kunigu, kaip jis su jo tėvais elgėsi. Bet ką gi darysi, kad jo reikalai taip susiklostė. Reikėjo duoti jam kyšį, nes kitaip jis neduos paliudijimo ir šliūbo, o be to neįleis Barbutės į Ameriką.

Kai jaunieji atvažiojo pas kunigą, jų jau laukė kunigas, zakristijonas ir Adomo sesuo — kunigo gospadinė, kaip pabrolų ir pamerę, arba liudininkai. Į 20 minučių viskas buvo atlikta.

Po vestuvių Adomas dar pabuvo dvi dienas ir išvažiojo.

Kai Adomas sugrįžo Ameriką, apie nepriklausomą ir laisvą Lietuvą ir ten gyvenimą jis nieko nepasakojo. O jeigu kas jį paklausė, kaip ten, jis trumpai atsakydavo: "Nuvažiuok, ir pamatysi." Kas kita buvo, kai jis pasakojo apie savo Barbutę; jis sakydavo: "Palaukit, palaukit, kol atvažiuos mano Barbutė, — jūs visi man pavydėsite."

Ir tiesa, kai ji atvažiojo, ji nebuvo gražuolė, bet, kaip ir visos jaunos merginos, buvo graži, — tokia vidutinio ūgio, brunetė, baltos veido, tiesi, nedidele nosyte, biskį putnių lūpų — graži.

Adomas jai nieko negailėjo — ją gražiai aprenę, supirko vidutinį rakančius, nusamdė tris kambarius pas lietuvių namo savininkus — tokius jau gerokai prasigyvenusius, ir pradėjo laimingai gyventi. Jų gospadoriai gyveno pasiturintys, tačiau jų santykiai, kaip vyro su žmona, buvo šaltoki. Mat, jo žmona buvo kiek jaunesnė už jį ir ji dažnai mylėjo kai kur išbėgti, na, tai žmonės taip sau, patyliškai ją apkalbėdavo, būk jina žiūrinti į jaunesnius.

Adomas džiaugėsi savo Barbutę, ir jie buvo laimingi. Kai Barbutė plačiau apsipazino su Amerika ir žmonėmis, susidraugavo su gospadine ir juodvi kartais išeidavo ir į kokią lietuvišką sambūrėlį, ypatinai kai Adomas dirbdavo dvi savaites naktimis.

Ir taip jų gyvenimas bėgo. Kai atėjo nauji metai, gospadinė pakvietė Barbutę eiti su jais naujus metus, ir jiedvi išėjo. Jos nuvažiojo į lietuvių namus, kur lauks naujų metų. Ten jau rado porą moterų ir vieną vyrą. Gospadinė juos su pažindino su Barbutę. Tuo-

jau atėjo ir daugiau vyrų ir moterų — jų buvo apie 12. Ant stalo atsirado alaus, degtinės, šio to užkandžiavo, pasakojo anekdotus, po biskį dainavo. Barbutė negėrė, ji tik tēmijo, ką kiti daro. Gyviausi ir linksmiausi buvo jos gospadinė ir Jonas.

Jonas kadaise buvo vedęs, bet jo žmona dėl nežinomos priežasties jį paliko jau kokie dveji metai, tai dabar jis vienos moters nebemyli, o myli jas visas. O moterys myli jį; mat, jis dirba ir pinigų nebetaupo, geriau jis juos praleidžia su moterimis — jis joms perka gerti, jas šokdina. Jis dar turi seną automobilį ir, esant reikalui, jas paveža ir t. t. Taigi, kur Jonas pasisuka, ten būrys moterų jį seka.

Taip jiems ten besilinksminant, tik blykst ir užgeso šviesos. Kažkas griebė Barbutę ir ėmė bučiuoti. Ji jautė, kad vyras, ir ji drūčiai suspurdėjo ir ištrūko, bet ją griebė kitas, ir vėl tas pats — bučiuojo. Šviesos tik blykst ir užsidegė. Barbutė matė, kaip vyras palaidinėjo moteris iš savo glėbių.

Visi juokėsi ir kartojo: Nauji metai, nauji metai... Cha-cha-cha! Barbutėi tas nepatiko, ji protestavo ir tuojau norėjo važiuoti namo, bet anie ją draudė ir ramino, kad čia tik juokas; čia taip daro visi šią naktį. Jie ją šiaip taip apramino.

Kai juodvi važiojo gatvėkariu namo, gospadinė jai aiškino: "Juk čia nieko tokio blogo nėra, didelio čia daikto, kad svetimas vyras pabučiuojo. Juk neįkando. Su tuo pačiu vyru visada — tai kaip valgytum duoną su duona, o kai svetimas, tai kas kita — idomiau, melniau... Tylėk, nepasakok niekam apie tai, čia tokia mada; kai ilgiau pagyvensi, patį pamatysi, kokia kvaila tu buvai, kad dėl to kėlei triukšmą..."

Barbutė, žinoma, tylėjo ir stebėjo, kaip žmonės gyvena palaidai ir, kokie navatni jų papročiai...

Su ta savo gospadine ji kokią laiką niekur nėjo ir vengė jos kiek galint nesusitikti. Bet, gyvenant viename name neišvengtina, o ana ją susitikus kartais jai papasakodavo, kokius gerus laikus ji turėjo šen ir ten, ir juokdavosi iš Barbutės, kad ji mirtinai išsigando, kad kitas vyras pabučiuojo...

Kitus naujus metus Barbutė sutiko svetainėje, kur buvo daug žmonių; ten buvo ir jos gospadinė, bet jos neskyti ten atvažiojo. Čia buvo ir moterų Jonas. Čia buvo muzika; jie šoko, gėrė, dainavo. Jonas kitokio šokio nemokėjo šokti, kaip tik polką; kai užgroja polką, Jonas griebia kokią tik moteris arčiausia ir šoka kaip padūkęs — nešte nešioja ją po svetainę.

Kai muzika sustojo, visi šokėjai buvo iškaitę ir palisę. Jonas Barbutės nebeįleido; jis ją privedė prie didelio apvalaus stalo, kurį jau buvo apsėdę vyrai ir moterys, o ant jo buvo pridėta gėrimo. Daugumas gėrė iš popierinių puodukų, kokių ten "haibolių." Barbutė buvo iškaitusi ir ištroškusi, bet ji negėrė iš tų puodelių, nes ne-

žinojo, kas ten yra. Visi ją ragino gerti, sakydami, kad tai yra ir gardu ir sveika. Barbutė paragavo. Iš tikro, gardu — biskį saldu, biskį kartų, ir ji išsiurbėjo. Jonas tuojau jai kitą pastatė, ir ji siurbėjo. Tik blykst, šviesos užgeso. Barbutė griebė Jonas, kaip ji suprato, ir bučiuojo, o paskui ir vėl kas? Blykst, šviesos užsidegė. Ji matė tą patį kaip ir pirmą sykį. Barbutė norėjo pykti, bet, atsiminus, kad čia tik juokas — tokia mada, ji pamastė: "Jeigu visiems valia, tai ir man." Ji jautėsi kažkaip gerai — smagiai ir išėjo šokti.

Dabar Barbutė jau manė, kad jos gospadinė sakė jai tiesą, ir jiedvi vėl susidraugavo ir kartais jiedvi vėl išeidavo. Kur jos eidavo, visur rasdavo ir Joną. Ten Jonas jas visada pavaišindavo ir kartais paveždavo namo. Kartą Barbutė buvo viena tūlame suėjime. Jonas pažadėjo ją namo parvežti ir parvežė, bet pirma negu Barbutė išlipa, jis ją pabučiuojo į žandą. Iš karto lyg pyktelėjo, bet atsiminus, kad neįkando, nusiramino. Mat, Jonas toks geras — visada joms užfundina, paveža ir t. t.

Kai Jonas ją kartą parvežė ir jiedu pasibučiuojo į lūpas, paskui jau buvo lengva. Jonas atvažiuodavo, Barbutę pasiimdavo ir parveždavo, kad a norėdavo, ypatingai, kai Adomas dirbdavo naktimis. Žmonės sako, kad vogta meilė yra daug saldesnė, ji buvo saldi ir Barbutėi, kai vieną vakarą Jonas ją išsivežė toli iš miesto ir įvažiojo į mažą keliuką krūmuose. Jie čia ne tik bučiuojo, bet ir daugiau ką darė. Po to Barbutė be baimės ėjo į Joną kambarį, ir jie čia darė, ką norėjo...

Bet žmonių akys vistiek juos nužiūrėjo ir patyliškai ėmė kalbėti, kad Barbutė Adomą skriaudžia. Po kiek laiko tos kalbos pasiekė ir Adomą ausį.

Vieną naktį Adomas parėjo po 12-tos val. namo, o Barbutės nerado. Dabar jau jis žinojo, kad Barbutė jo nebemyli, ir jam užvirė gyslose kraujas. Jis nusitarė atkeršyti savo konkurentui kulka.

Jis nusipirko revolverį ir vidurnaktį nuėjęs du blokus nuo namų, kur jam buvo sakyta, kad Jonas paleidžia Barbutę, laukė ją. Kai mašina sustojo ir Barbutė vikriai išsoko, mašina sužė ir nušė, Adomas nespėjo Jono nei pamatyti. Tuo tarpu Barbutė skubėjo namo, o Adomas paskui ją.

Kai jie suėjo vidun, Adomas ją pradėjo kvesti, o ji — teisintis. Adomas įniršo iki pasitūto, ir išsitraukęs revolverį ėmė ir ją šaukdyti. Barbutė šokinėjo nuo vienos sienos prie kitos, bet ketvirta kulka ją paguldė. Tada Adomas suvarė kulką sau į smilkinį ir vietoje susmuko.

Tuoju atpyškėjo policijos vežimas ir ambulasas. Barbutę su kulka petyje nuvežė į ligoninę, o Adomą — į lavoninę.

Po trumpo laiko Barbutė pasveiko ir prapuolė.

Adomas nors ir daug pinigų savo gyvenime uždirbo, juos plačiai išmėtė, o praturtėti neteko.

'LAISVĖS' VAJUS

(Tasa iš 1-mojo puslapio)

naujinimų — Valys Bunkus, P. Buknys, ir K. Nečiunskas. J. Gendrenas, St. Petersburg, Fla., prisiuntė naują prenumeratą ir atnaujinimų. Jis pagelbėjo M. Valilionie- nei, kuri taipgi prisiuntė atnaujinimų.

New Jersey valstijos vajininkai T. Kaškiaučius ir S. Radušis prisiuntė atnaujinimų. K. Pociūnas, elizabethietis pagelbėjo A. Stripeikai su nauja prenumerata ir atnaujinimais.

So. Bostonui gražiai pasidarbavo Mary Kvetkas, prisiųsdama dvi naujas prenumeratas, atnaujinimų. Pagelbininkai buvo E. Repšienė su nauja prenumerata ir S. Rainard su atnaujinimais.

V. Kralikauskas, Lawrence, Mass., gražiai darbuojasi, jis ir ši sykį prisiuntė naują prenumeratą. Philadelphiaiečiai prisiuntė atnaujinimų — P. Walant ir R. Merkis.

Geo. Shimačiui pagelbėjo su punktais S. Ruidokas, Rumford, Me., ir A. Venskevičius (su nauja prenum.), Stoughton, Mass.

J. Mažeika, Pittsburgh, Pa., prisiuntė dvi naujas prenumeratas ir atnaujinimų.

J. Zebrys, Cleveland, Ohio, prisiuntė tris naujas prenumeratas ir pluoštą atnaujinimų.

C. K. Urban, Hudson, Mass., prisiuntė naują prenumeratą.

Atnaujinimų prisiuntė: J. Jaskevičius, Worcester, Mass., ir D. G. Jusius, W. Boyston, Mass.; J. Stanley, Rochester, N. Y., ir B. E. Senkevičienė, Chicago, Ill.

— o —

AUKŲ Į \$5,000 FONDĄ GAUTA SEKAMAI:

L.S.C.A., Methuen, Mass.	\$20.00
P. Kunz, Brooklyn, N. Y.	16.00
Juozaš Jakubonis, LaVallette, N. J.	11.00
John ir Mary Buzak, Daytona Beach, Fla.	11.00
P. ir M. Yociunskai, Haverhill, Mass.	10.00
Draugai Kalinauskai, Freehold, N. J.	10.00
Monica Dauris, Brighton, Mass.	10.00
Julia Yovis, Pittsfield, Mass.	6.00
M. Savukaitienė, Muse, Pa.	6.00
A. Glebo, Gardner, Mass.	5.00
Antanas ir Blanche Novick, Brooklyn, Conn.	5.00
J. F. Bernadys, Gardner, Mass.	5.00
K. Bulzgis, Newark, N. J.	5.00
Peter Karpich, W. Lynn, Mass.	5.00
J. Vasil, Cleveland, Ohio	5.00
A. Purėnas, Richmond Hill, N. Y.	5.00
Charles Brown, Brooklyn, N. Y.	5.00
B. Samoška, Orlando, Fla.	3.00
J. Shagas, Oakdale, Pa.	3.00
A. Valeika, Chicago, Ill.	3.00
F. Navardauskas, Philadelphia, Pa.	2.50
Chas Starisky, Oak Hill, W. Va.	2.00
Mrs. A. Garland, Nanaimo, Canada	2.00
Mary Kvetkas, So. Boston, Mass.	2.00

Po \$1: F. Kazaliūnas, M. Petkunas, J. Lukas, V. Pačesas, Worcester, Mass.; V. Yuden, Chicago, Ill.; B. Paukštys, Verdun, Canada; Natalie Lenigan, St. Petersburg, Fla.; P. Skeberdis, Miami, Fla.; B. Ostapuk, J. Kwesko, Newark, N. J.; John Bartush, Oakville, Conn.; Louis Pocius, Beacon Falls, Conn.; H. Kušleikienė, Philadelphia, Pa.; Bevardis, Haverhill, Mass.; M. Rauluševičienė, Cleveland, Ohio; Wm. Shelnis, J. Kilbauskas, Brooklyn, N. Y.; J. Kvedaras, McKees Rocks, Pa.; Frank Mikantas, Pittsburgh, Pa.; Nellie Kairienė, Br. Daminauskas, Brooklyn, N. Y.; M. Račila, Dover Foxcroft, Me.; J. Karpavičius, P. Satkus, Brooklyn, N. Y.; W. Zavis, Easthampton, Mass.; A. Kamarauskas, Wilkes-Barre, Pa.; J. Rinkevičius, Rochester, N. Y.; J. Gates, Euclid, Ohio; Chas. Arrison, E. Hartford, Conn.; D. G. Jusius, W. Boylston, Mass., 50 c.

— o —

Aukų ši sykį gauta \$187. Ankščiau iplaukė \$6,409.54. Viso į fondą sukelta \$6,596.54.

— : —

VAJININKŲ MIESTAI AUKOMIS STOVI SEKAMAI

Hartford, Conn.	\$804.00
Brooklyn, N. Y.	\$423.00
St. Petersburg, Fla.	345.00
Philadelphia, Pa.	343.50
Pittsburgh, Pa.	336.50
So. Boston, Mass.	293.00
Worcester, Mass.	284.50
Brookton, Mass.	269.50
Los Angeles, Calif.	248.00
Elizabeth, N. J.	243.00
Waterbury, Conn.	237.00
Stamford, Conn.	221.00
Lawrence-Lowell, Mass.	186.00
Miami, Fla.	148.00
San Francisco, Calif.	140.00
New Haven, Conn.	132.00
Binghamton, N. Y.	132.00
Cleveland, Ohio	132.00
Scranton, Pa.	131.00
Easton, Pa.	124.67
Great Neck, N. Y.	124.00
Detroit, Mich.	113.75
Plymouth, Pa.	99.00
Northwood, Mass.	99.00
Chicago, Ill.	88.00
Rochester, N. Y.	85.00
Newark, N. J.	76.00
Bridgeport, Conn.	62.00
Harrison-Kearny, N. J.	55.00
Baltimore, Md.	55.00
Haverhill, Mass.	55.00
Bayonne, N. J.	39.00

Oakland, San Leandro, Calif.	31.00
New Britain, Conn.	26.00
Chester, Pa.	25.00
Yucaipa, Calif.	25.00
Union City, Conn.	21.00
Cliffside Park, N. J.	19.00
Shenandoah, Pa.	13.00
Rumford, Me.	12.00
Paterson, N. J.	11.00
Mexico, Me.	10.00
Stoughton, Mass.	9.00
Cambridge, Mass.	7.00
Hudson, Mass.	6.00
Nashua, N. H.	4.58
Lewiston, Me.	2.00

— o —

Čia paskutiniai vajuos rezultatai. Punktai už aukas įskaityti. Fondas sukeltas gražiai — virš nustatytos kvotos, virš \$5,000.

Dėkojame mūsų nenuilstantiems vajininkams, kurie taip garbingai pasirodė šiame vajuje. Jų pastangomis gavome gražų skaičių naujų skaitytojų, ir atnaujinimų, taipgi dovanų į fondą. Jų pasidarbavimą įvertina visa pažangioji Amerikos visuomenė. "Laisvės" personalas sveikina juos už jų gražų pasidarbavimą. Nepamirštame ir mūsų gerųjų prietelių, kurie taip gausiai aukuoja į fondą. Jiems irgi didelis aciu už tai. Visiems vajininkams ir rėmėjams linkime viso gero — daug sėkmės 1963 metais!

"Laisvės" Administracija

Yucaipa, California

Apie LLD kuopos veikimą

Su pradžia šių metų Yucaipos LLD 78 kuopa turėjo skaitlingą susirinkimą, ir vasario 10 d. įvyko gražus parengimas svetainėje, kaip banketas. Gaila, kad tą dieną prieš parengimą ir parengimo dienoje užėjo netikėtai lietus, todėl iš tolimųjų kolonijų draugai susilaikė nuo atvykimo. Tas mums biskelį pakenkė, bet vis viena parengimas pavyko gerai, dar ir pelno liko nemažai. Nors šios apylinkės žmonės buvo labai ištroškę lietaus, ir visi laukėme jo, bet lietus įvyko mums nepageidaujamoje dienoje. Tai mes nelabai džiaugėmės su lietu tuo sykiu.

Praeitą sykį aš, rašydamas apie metinį kuopos susirinkimą, nejučiomis praleidau susirinkimo vietą. Praleisti buvo ir kiti svarbūs dalykėliai.

Jau ne sykį buvo minėta, kad Yucaipos kuopos nariai labai dosnūs ir prielankūs reikale pagalbos. Tad metinį susirinkimą atlaikėme draugų Antano ir Marjės Mack-Meskauskų stulboje, kurią davė veltui. Užbaigo susirinkimo dalyviai buvo puikiai pavaišinti ir žaidė iki vėlumos vakare. Tokie geraširdžiams draugams, kaip Antanas ir Marjė, tenka tarti daug acių už jų draugiškumą. Marytė Mack retkarčiais parašo į laikraštį žinutes ir gausiai prisideda su nuosirdžiu darbu ir aukomis.

Laike parengimo vasario 10 d. komisijos nariu M. Alvinienė teko nemažai atsakomybės su maisto prirengimu ir kitais dalykais, bet dėkui Julei Paulauskieni, Marytei Mack, Onutei Pukienei, Antanui ir Domicelei Shultz ir Rožytei Savickienei, kurie atėjo į pagalbą padirbėti, viskas pavyko gerai.

Žmonės papietavę linksmiai žaidė ir šoko valcą ir polkutes iki vėlumos prie Jono Zeko muzikos. Nors armonika yra nuosavybė D. M. Pukio, bet d. Pukis mažai nusimano apie grojimą, tai atlieka d. Žekas už jį.

Mūsų bankete teko susitikti viešnią Helenutę Zilickienę iš Detroito, kuri viešėjo pas draugus Savickius Pomona, Calif. Tai maloni viešnia. Taipgi buvo atvykę į parengimą Ch. ir Anna Beržiniai iš Los Angeles.

Daugelis iš dalyvių laimėjo puikių dovanų, kurias nariai aukuoja.

Apie mūsų draugus

Apie metai tam atgal čia Yucaipoje nusipirko pagyvenusi namelį ir apsigyveno Mikolas ir Onutė Pukiai. Nors namelis buvo apdėvėtas, bet per jo sumanumą buvo puikiai išdekoruotas, padailintas iš lauko ir vidaus, ir dabar su pasigėrėjimu gali žiūrėti į tą stulbą. Viskas tinkamai ir lauke ir viduje padabinta.

Draugai Pukiai, jausdamiesi, kad juos visi kviečia į svečius ir vaišina, už tai sausio 6 d. davė labai šaunų pažmonį svetainėje. Tikrai buvo visokio skanaus maisto ir vaišių, kas tik buvo atvykęs gėrėjosi. Žmonių buvo pilna svetainė. Taip atrodo, kad tokia viešnagė nemažai kainavo, bet draugai Pukiai patenkinti, kad galėjo savo draugus bei drauges pavaišinti, taip sariant, atsisteiti už kaimynišką draugiškumą.

Antra draugė, Julia Paulauskienė čia apsigyveno vėlesniu laiku, irgi apsipirko nedidelį ir pagyvenusį namelį, ir, žinoma, gerokai prie jo padirbėjo. Ji dėjo nemažai pastangų tą namelį perdekoruoti iš vidaus ir lauko pusės. Dabar, kada pažvelgi iš lauko ir viduj, viskas tinkamai išdabinta.

Dar verta pažymėti apie Redlandso draugus, tai drg. Juozą ir Marytę Demenciū. Jie mūsų apylinkėje gyvena tik pora metų, bet niekuomet nelankė Yucaipos lietuvių parengimų, nei susirinkimų. Turi erdvingą vienos šeimos namą, ir, kaip žinom, pas juos svečių niekuomet netrūksta. Stuboj viskas padabinta ir išdekoruota. Draugai Demenciū labai vaišingi, moka svečius gražiai priimti.

Neseniai teko apsilankyti pas Chas. ir Adelę Zix (Zikus) Redlands. Jie apsigyveno puikiam ir puošniame apartamente, 526 Brookside Ave. Jie taipgi labai vaišingi.

Visi draugai gyvena taip, kaip kiekvienam apsviestam žmogui gyventi pridera.

J. K. Alvinas

Ar tamsta turi Jono Kaikio poezijos knygą "Prošvaistės"? Jei ne, tai tuojau įsigyk. Kaina tik \$1.00. Gaunama Laisvės knygynė.

Išlydėjome Mariją Zavis

Gamtos tiesa yra tokia: kas gimė, tas turi ir mirti. Nieko amžino gamtoje nėra. Keičiasi ir pati gamta. Šiuo tarpu kalbame apie Mariją Zavis, kuri tapo išplėsta iš mūsų tarpo taip staigiai, taip netikėtai. Sausio 27 d. Lietuvių Socialio Klubo piknike Marija veikė, dirbojo su vykiu su kitomis moterims. Ji kalbasi su šių žodžių rašytoju, kaip reikėtų daryti ir veikti Klubu gerovei; ji siūlo savo gerą iniciatyvą. Na, o sekantį sekmadienį, vasario 3-čią, vėl susirenkame piknikauti į LSK naują salę, bet čia mūsų mylimos veikėjos, Marijos Zavisienės, jau nėra. Mes piknikaujame, bet ir liūdime, reikiame užjautą jos vyrui ir šeimai.

Marija Zavisienė buvo motina, ji išauklėjo dukterį ir sūnų, ji buvo pavyzdinga šeiminiškė. Bet tai ne viskas. Kaip kiekvienas pažangus žmogus žino, mes gyvename organizuotoje visuomenėje. Marija suprato mūsų dienų gyvenimą geriau, negu daug kitų. Ji veikė, kad mūsų ekonominis ir drauginis gyvenimas būtų geresnis.

Tik keleto metų Marija su tėvais atvyksta į Montreale geresnio gyvenimo tikslais. Ten ji mokslinasi, apart kasdieninės anglų kalbos, išmoksta ir francūzų kalbą. Sykiu su tėvais nepamiršta ir lietuvių kalbos. Neužtenka pasakyti, kad nepamiršo lietuvių kalbos. Ji puikiai, taisyklingai ją naudojo. 1917 metais Marija, jau užaugus, atvyksta į Bostoną, ji dirba "Keleivio" istaigoje. Marija prie Miko Petrasausko mokosi muzikos, stoja į pažangiečių Laisvės chorą. Dainuoja ne tik kaip eilinė choristė, bet išstoja dainos mene su duetais ir solo. Marija taip pat naudojosi pianu. 1919 metais išteka už Sigmanto Zavisio.

Vėliau Marija Zavis, bendrai su jos vyru, veda radijo valandą Bostone. Jos darbas šioje srityje buvo lietuvių liaudies daina, muzika, kultūriniai pranešimai, pažangi apšvieta.

Kaip daugelis mūsų, sveikatos trokšdami ir norėdami toliau tęsti pažangų veikimą, M. ir S. Zavisai atvyksta į Floridą. Jie apsigyvena apie 30 mylių nuo Miami, Ft. Lauderdaleje. Šiame miestelyje mažai lietuvių, nėra organizacijos. Tad Sigmantas ir Marija Zavisai greitai pritampa prie Miami Lietuvių Socialio Klubo veiklos. Gal nesurastum mūsų Klubu parengimo ar susirinkimo, kuriame Zavisai nedalyvautų. Marija dirba prie įvairių darbų, o Sigmantas tampa Klubu finansų sekretorium, o šioms metams jis tampa Klubu pirmininku.

Bet ta liūdna staigmena. Suskamba telefonas, o kas? — Marija Zavis mirė! Širdies liga ją pakirtė. Vaziuojame ją pamatyti paskutinį kartą, atsisveikinti. Kaip kad jos gyvenimas buvo gražus ir iškilmingas, taip ir laidotuvės. Mariją palydėti į amžiną poilsį suvažiavo jos pažįstami bendradarbiai, gal 40 mašinų. Paskutinėje valandoje prisipildė pilna pagrabinė, kad pažvelgti į velionės Marijos veidą paskutinį kartą. Ji rami ir tyli gulėjo gražiai gėlyne. Daugiaspalvės gėlės suplaukė iš vietinių ir

me pro velionės karstą, pasakė jai laimingos kelionės į amžiną poilsį, išlydime velionę Mariją į kapus. Ten vėl Mrs. Sliekiene taria keletą žodžių. Ta "neprašyta viešnia" atėmė mūsų veikėją, draugę, LSK narę. Jos veiklą tenka nešti mūsų veikėjoms, kurios neteko geros ir sumanios talkininkės.

Mirtis, rodos, neturėtų būti liūdesiu, jei ji ateina laiku. Kaip Marijos ir tūkstančių kitų staigios mirtys mus sujaukia, kad jos ateina per anksti. Mes aukojame širdies ir kitų ligų tyrimui, jų pašalinimui, o tos staigios mirties ligos mus tebelanko. Mūsų gadynės mokslas taip toli nužengė žmonių žudymo išradimais, bet pavojingos ligos naikinti mes dar netoli nuėjė.

Marija Zavisienė gyveno netik sau. Jos gyvenimas — mūsų gyvenimas; ji veikė kaip visuomenininkė, inteligentė. Ji ragino ir kitus veikti dėl geresnio ir gražesnio rytojaus. Tarp jos ir mūsų ryšiai nutrūko, bet jos atmintis lai bus pavyzdžiū mums. Poetės Salomėjos žodžiais tariant:

"Liko gražus atminimas,
Aidas jos balse skambus,
Jos darbai, atminimai
Mums keldrožiu lai bus."

Ramstis

Daugelio tautų koncertas įvyks vasario 24-tą; kviečia visus

Daugelio tautų menininkai demonstruos savo geriausius kūrinius. Programoje dalyvauja: Ukrainiečių choras — vadovas Frank Iehuk. Ukrainiečių šokėjai — vadovas Walter Riback. Alice Shahinian, armėnų. Amerikiečių šokių grupė — vadovė Edith Segal.

K—ys

PADEKA

Reiškiu nuoširdžią padėką visiems geros širdies draugams ir draugėms, kurie lankė mano mylimą gyvenimo draugą Juliją jo ligoje esant jam ligoninėje ir namie, kas suteikė jam pagalbą ir ištvėrmę.

Taipgi dėkoju visiems mano geriems draugams ir prieteliams, kurie suteikė man pagalbą ir užuojautą tuliui mirus. Dėkoju lankiesiems šermininėje ir palydėjusiems į kapines; už gėlių vainikus, už suteiktą užuojautą laiškais, telefonu ir asmeniškai.

Dėkoju draugams: R. Mirzai už pasakytą gaudiną atsisveikinimo kalbą šermininėje, M. Juškei už pasakytas pritaikytas eiles, A. Bimbai už pasakytą gražią kalbą prie kapo, laidotuvių direktoriui Baltrušui už gražų, tvarkingą patarimą.

Jaučiuosi, rodos, laiminga, kad turiu tiek daug gerų draugų ir prietelių, kurie atjautė man esant tokioje nelaimėje. Jūsų visų užuojautą padės man pergyventi šią širdgėlą.

Marijona Kalvaitienė ir šūnūs Albinas ir Eugene
Brooklyn, N. Y.

Mirė Jonas Vainis

Trečiadienį, vasario 20 dieną, Maspeth, mirė Jonas Vainis, per ilgus metus užlaikęs su Šapulu partnerystėje restoraną ir barą Ridgewood.

Pašarvotas John J. Megiel šermininėje (64-18 Flushing Ave., Maspeth, arti Mount Olivet kapinių). Bus laidojamas šeštadienį, vasario 23 d., 2 val. popiet Mount Olivet (Alyvų kalnelio) kapinėse Maspeth. Liūdesy liko žmona Anna.

Pagerbsime Antaną Bimbą

Jo atsiekimu istorijos mokslų garbės daktaro vardo, kurį jam suteikė Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko vardo universiteto mokslininkai.

Antano Bimbos pagerbimui šiuo aukštu atsiekimu yra rengiamas šaunus banketas, įvyks sekmadienį, Kovo - March 31 d., New National Hall, 261 Driggs Ave., Brooklyn, N. Y., pradžia 2-ą val. dienos metu. Rengia "Laisvės" bendrovės direktorių taryba.

PRANEŠIMAS

OZONE PARK, N. Y.
Lietuvių Kooperatyvės Spaudos Bendrovės, direktorių susirinkimas įvyks pirmadienį, vasario 25 d., 102-02 Liberty Ave., Ozone Parke. Visi direktoriai kviečiami dalyvauti susirinkime. Valdyba

SVEIKINIMAI

"Laisvės" Bendrovės dalininkų Suvažiavimui

— 0 —
Jau buvo paskutiniai pasveikinimai paskelbti, bet dar atėjo pavėluotų, prašome pasiskaityti.

Union City, Conn.

"Gerbiame J. J. draugai—Dabar prisiunčiu savo auką suvažiavimui, kuris įvyko 3 d. vasario. Buvau pasirošęs atvykti, bet aplinkybės neleido, tai čia randate \$5. Draugiškai, J. J. Ynamaitis."

Rochester, N. Y.

"Sveikiname J. suvažiavimą, linkėdami geriausios sėkmės jūsų darbuose. Ilgiausius metus lai gyvuoja mūsų mylimas laikraštis. Su \$5 Jonas ir Darata Valtai, ir A. Bekešiai su \$3 sveikina visą kolektyvą. Darbuokitės draugai už taiką ir laisvę, lai pražūva visi karai su visom bombomis. Lai gyvuoja taika visame pasaulyje! Draugiškai, L. B."

Waterbury, Conn.

"Gerb. J. Ad-cija: Pavėluotas pasveikinimas šerinkų suvažiavimui. Sveikina sekamai: William Yokubonis, \$5. Mary Ulozienė, \$2.

Čia rasite \$7, aš manau, priimsite ir po suvažiavimo. Su draugiškais linkėjimais, M. Svinkūnienė."

Detroit, Mich.

"Gerb. J. Ad-cija Čia randate \$10, tai pasveikinimas nuo Lietuvių Moterų Pažangos klubo. Gal biskį vėlu, visvien visos narės siunčia geriausius linkėjimus ir veliname laimės visuose darbuose. Draugiškai, A. Wardo."

— 0 —

Kitos dovanos:

ALDLD 45 kp., St. Petersburg, Fla.
(per J. Davidonį, pasveikinimas tilpo) \$300.00
Ona, Richmond Hill, N. Y. 10.00
Helen Zukas, Binghamton, N. Y. 5.00
Mylda ir Walter Zukai, Elizabeth, N. J. 5.00
J. ir A. Walins, Anna Maria, Fla. 5.00
J. M. Milvidai, Lawrence, Mass. 3.00

— 0 —

Iš ankščiau paskelbta, kad suvažiavimui dovanų suplaukė \$1,757. Dabar gauta \$358. Viso \$2,115. Šiuomi ir užsibaigia pranešimai apie suvažiavimą. Labai dėkojame visiems už gražią paramą.

"Laisvės" Administracija

Didžiojo New Yorko ir apylinkės lietuviams

Nauji gražūs filmai iš Lietuvos bus rodomi kovo 3 d., 2-ą val. dieną. Salė bus pranešta kituose "Laisvės" numeriuose.

Filmų bus rodomi: "Apkasy gėlė" (iš žurnalisto A. Salčiaus kelionės Lietuvoje 1962 metais), "Nenusimink, Virgilijau" (labai gražus meninis filmas), "Tarybų Lietuva" (bent keli kronikiniai filmai).

Filmų rodymas tęsis virš dviejų valandų.

Po šiam rodymui su tais filmais filmininkas Jonas Grybas išvažiuoja į Naująją Angliją — Connecticut ir Massachusetts valstijas. Brooklynas ir apylinkės tuomet progą tuos įdomius filmus pamatyti pirmiau.

Susirinkimas

LLD 1 kp. susirinkimas įvyks vasario 27-tą, 7:30 val. vakaro, Laisvės salėje. Turime nebaigtą darbą iš praėjusio susirinkimo, o kiti visai nauji laukia mūsų apsvartymo. Prašome visus narius būtinai dalyvauti.

Valdyba

SUSTREIKAVO 13,000 LIFTŲ DARBININKŲ

New Yorkas. — Čionai susetreikavo 13,000 liftų keltuvų darbininkų, kurie mieste aptarnavo tūkstančius aukštų namų, vieną Manhattan dalyje 1,200 namų. Darbininkai yra organizuoti. Jie reikalauja pakelti algas po 25 centus per valandą.

ROCHESTER, N. Y.

Liūdnamus nuteikė žinia, kad mirė

Julius Kalvaitis

Brooklyn, N. Y.

Mūs moterų klubo narės reikiame nuoširdžią užuojautą jo žmonai Marijonai Kalvaitienei ir visiems jo artimiesiems.

K. Zemaitienė
V. Bullienė
A. L. Bekešiai
A. Usavičienė
E. Duobienė
A. Duobienė

H. Velikienė
J. O. Vilimačiai
F. O. Griciai
O. Galinaitienė
P. O. Malinauskai
Onutė

ROCHESTER, N. Y.

Mirus

Juliui Kalvaičiui

(Brooklyn, N. Y.)

Vasario septintoji diena mums liūdna diena. Pasiekė žinia, kad mirė mūsų geras draugas Julius Kalvaitis.

Reikiame širdingiausią užuojautą jo žmonai Marijonai ir jo giminėms, taipgi artimiesiems.

Julius Kalvaitis gyvendamas Rochesteryje dalyvavo visose organizacijose. Buvo D. L. K. Gedemino vedėju-manager ir daug dirbo prie estrados scenerijų permalnymo. Tai buvo nenuilstantis žmogus. Mes liūdime neteko gero draugo.

S. Gendrėnas
J. H. Stančikai
B. M. Brooks
R. Barauskas
B. R. Černiauskai
G. D. Valtai

L. Vaišnoras
M. V. Budriai
J. D. Valtai
G. Daukas
M. Vaidila
F. Kurkulis

Mirus Mūsų Artimam Draugui

Juliui Kalvaičiui

Reikiame širdingiausią užuojautą jo žmonai Marijonai ir visiems velionio giminėms ir draugams.

B. ir W. KERSULIAI
Brooklyn, N. Y.

Laikraštis "Laisvė" atnešė mums liūdną žinią, kad mirė mūsų brangus draugas

Julius Kalvaitis

Reikiame širdingiausią užuojautą velionio Juliaus žmonai Marijonai ir kitiems jo artimiesiems.

MARIA ZEAKAS ir SEIMA
Miami, Fla.